

Табела 5.1 Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

Назив предмета: ГАЈЕЊЕ ШУМА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
Наставник или наставници: др Мартин Бобинац , др Виолета Бабић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 20 (двадесет)
Услов: Нема
Циљ предмета: Детаљније упознавање слушалаца са шумама посебне намене (заштених шума и заштићених шума, шума посебног значаја) значајем ових шума, заступљеношћу у Србији и правном регулативом у вези с тим, са природним процесима који се одвијају у прашуми и шумским резерватима, са потребом заштите биолошке разноврсности, и са естетиком шуме.
Исход предмета: Оспособљавање за дефинисања стања, карактеристика, узгојних потреба, примену метода обнове и неге шума посебне намене по приципима природи блиског гајења шума, са циљем повећања стабилности и трајности, заштите биодиверзитета, амбијенталне и естетско-декоративне вредности шуме.
Садржај предмета: <p>Теоријска настава: Савремена потреба и тренд стављања природних шумских екосистема под одређени вид, степен и облик заштите. Шуме посебне намене – функцијски приступ одређивања намене шуме. Функцијски тип шуме, одређена ограничења и специфичности при гајењу и неопходност стварања функционалног типа шуме. Врсте и значај шума посебне намене, правна регулатива, категоризација и заступљеност ових шума. Основне разлике у узгојном приступу гајење шума приоритетне производне функције и осталих функција шума. Шуме прашумског карактера и шумски резервати, карактеристике и природни процеси у њима. Узгојне потребе и мере у шумама посебне намене - специфичности и карактеристике, по приципима природи блиског гајења шума и активне заштите у одређеним степенима и зонама заштите. Специфичности гајења шума у екстремно неповољним условима станишта (земљишта) и шума у екстремно неповољним климатским условима – еколошки услови и ограничавајући чиниоци за развој шуме; гајење шума са приоритетном заштитном улогом. Гајење шума посебног значаја: шума у заштићеним природним добрима; шума са приоритетном социјалном функцијом; шума у околини бања и природних лечилишта; гајење шума у ловиштима и узгајалиштима дивљачи; гајење шума у имисионим областима; гајење семенских састојина, наменских култура и засада; гајење шума са функцијом научних истраживања и школским огледним центрима. Естетско-амбијентални приступ гајењу шума посебне намене, основне естетске карактеристике природне шуме, појединих врста дрвећа, посебно значајних стабала (споменика природе); естетски аспект гајења привредних шума и осталих активности човека у шуми. Прилагођавање узгојних мера затеченом стању ових шума, и адаптивност мера у складу са актуелним климатским променама и природним процесима у шуми.</p> <p>Практична настава: Студенти се детаљније упознају са тематиком проучавања у односу на услове и циљеве у којима се налазе шуме посебне намене. На конкретним примерима, израдом семинарског рада студенти обрађују карактеристике ових шума, ограничења и специфичности примене узгојних мера у конкретним функцијским и функционалним типовима, законском регулативом и др.</p>
Препоручена литература: Говедар З., Крстић, М. (2016) Гајење шума посебне намене, Шумарски факултет Бањалука. Reh, J. (1999) Pestovanie ucelovych lesov, Zvolen. Vacek S., Poleno Z., Mikeska M., et al. (2009) Specificke zpusoby pestovani lesu s ohledom na jejich funkce. Poglavlje u knjizi: Pestovani lesu III - Prakticke postupy pestovany lesu, Poleno Z., Vacek S. a kolektiv. Kostolec nad Černými lesy. Vacek S., Mikeska M. (2009) Zasady pestebne peče podle cilovych hospodarskych souboru – pestebni peče dle CHS. Poglavlje u knjizi: Pestovani lesu III - Prakticke postupy pestovany lesu. Kostolec nad Černými lesy. Krštić, M., Govedar, Z., Bjelanović, I., Keren, S. (2012): Climate change in Serbia and its impact on forest ecosystems. International Scientific Conference <i>Forest in future – Sustainable use, Risks and Challenges</i> , Congress Proceedings 12-23. Institute of Forestry, Belgrade, Serbia. Vacek S., Štefančík I., Poleno Z., et al. (2009) Vychova lesnich porostu – principy vyhovy lesnich porostu pod vlivem imisi. Poglavlje u knjizi: Pestovani lesu III - Prakticke postupy pestovany lesu., Kostolec nad Černými lesy. Яблоков, А.С. (1965) Лесосеменное хозяйство, Лесная промышленность, Москва. Govedar, Z., Stojanović, Lj., Krštić M. (2006) Uzgojna problematika u funkciji stabilnosti šuma posebne najmenе. Medjunarodna naučna konferencija „Gazdovanje šumskim ekosistemima nacionalnih parkova i drugih zaštićenih područja“, Jahorina-Tjentište, BiH. Zbornik radova. Govedar, Z., Krštić, M. (2006) Dynamics of natural regeneration of the mixed stand of beech, fir and spruce in virgin forest “Lom“ in the Republic of Srpska. International Scientific Conference: Sustainable use of Forest Ecosystems, the Challenge of the 21st Century, Donji Milanovac, Serbia. Proceedings. Krštić M. (2008) Uzgojne potrebe u šumama zaštićenih prirodnih dobara. Zaštita prirode br. 60/1, Beograd. Krštić M., Stojanović Lj. (1994) Rezultati istraživanja prorednih seča u park šumi Stepin Gaj. Savetovanje: Zelenilo u urbanističkom razvoju grada Beograda", Beograd. Zbornik radova. Krštić, M., Ostojić, D. (1995) Stanje i ugroženost šuma u okolini Brestovačke banje i njihova ekološka uloga. Poglavlje u monografiji: Banjska i klimatska mesta Jugoslavij, Beograd. Krštić, M., Vukin, M., Bjelanović, I. (2010) The most important problems of hungarian and turkey oak forest reclamation on the territory of Belgrade. International Scientific Conference “Forest ecosystems and climate changes“. Institute of Forestry Belgrade, Proceedings. Stojanović,

<p>Lj., Krstić, M., Prokić, S. (1995) Ekološka uloga šumskih ekosistema u planinskom regionu Tare. Poglavlje u monografiji: Banjska i klimatska mesta Jugoslavije, Beograd. Stojanović, Lj, Krstić, M. (2001) Sastojinsko stanje i predlog mera zaštite u mešovitoj šumi jele, bukve, crnog bora i kitnjaka u rezervatu "Brezna" na Goču. <i>Zaštita prirode</i>, 52/2, Beograd. Stojanović, Lj., Krstić, M. (2005) Bukove prašume. Monografija «Bukva (<i>Fagus moesiaca</i> /Domin, Maly/ Czezcott.) u Srbiji». str. 274-282. UŠIT Srbije, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu. Korpel, Š. (1956) <i>Etetika lesa</i>, poglavlje u knjizi <i>Pesteni lesu III</i>, Praha. Krstić, M. (2001): Estetsko-ambijentalni aspekt šume kao turistička vrednost. XIV Kongres geografa Jugoslavije, Beograd. Законска регулатива у вези са шумама посебне намене, Београд.</p>		
Број часова активне наставе:	Теоријска настава: 6	Практична настава:
<p>Метод извођења наставе: Теоријска настава путем видео-бим презентације. Практична настава - индивидуални рад студената израдом семинарског рада на примерима дефинише стање поједних категорија шума посебне намене, и потреба извођења конкретних узгојних мера у њим; стручна екскурзија на објектима у околини Београда. Студијски истраживачки рад - проучавање стучне литературе.</p>		
<p>Оцена знања (максимални број поена 100)</p>		
<p>активност у току предавања 10; практична настава 5; семинари (елаборат) 20; усмени испит 65</p>		